

SPRÁVY A POSUDKY

Pätnásť ročníkov súťaže v prednese kresťanskej poézie a prózy

Od r. 1996 ožívajú priestory jednej základnej školy v bratislavskej Petržalke každoročne aj v sobotu okolo sviatku sv. Jozefa, spolupátróna tejto školy. Učitelia a žiaci Základnej školy Svätej rodiny v Bratislave vítajú vo svojej budove kolegov a spolužiakov z celého Slovenska, aby sa s nimi podelili o poznatky a skúsenosti z oblasti recitovania, zasúťažili si v prednese poézie a prózy a strávili spolu deň naplnený bohatým programom. Hlavnou organizátorkou podujatia je M. Markechová, od r. 1999 riaditeľka usporiadateľskej školy, organizačný tím tvoria vždy viacerí pedagógovia a tajomník školy.

Recitačná prehliadka *Slovom o Tvojej láske* sa v prvom ročníku začala ako súťaž bratislavských základných cirkevných škôl (v r. 1996 sa na nej zúčastnilo 30 súťažiacich zo 6 škôl), ďalšie tri ročníky bola diecéznou súťažou (s účasťou v priemere okolo 50 súťažiacich z 10 – 15 škôl), v súčasnosti (od r. 2000) ide o celoslovenskú súťaž registrovanú Ministerstvom školstva Slovere republiky. Najčastejšími návštevníkmi sú žiaci a pedagógovia zo základných škôl v Nitre, Trnave, Sečovciach a Zlatých Moravciach. V posledných ročníkoch sa na nej zúčastňuje už vyše 80 súťažiacich z takmer 30 škôl, najviac, 90 žiakov, sa predstavilo na 14. ročníku v r. 2009. Osobitnou kategóriou umeleckej tvorivosti detí je výtvarná súťaž, ktorej výsledky sa zverejňujú v priestoroch Základnej školy Svätej rodiny v čase konania recitačnej prehliadky. Výtvarných prác na zadané témy býva prihlásených podstatne viac ako recitátorov (v priemere okolo 200, v r. 2006 ich bolo až 450) a svoje diela v tejto súťaži prezentujú aj žiaci zahraničných škôl, naposledy z dvoch škôl z Českej republiky.

Súťaž v prednese poézie a prózy *Slovom o Tvojej láske* prebieha v dvoch vekových kategóriách (mladší žiaci, starší žiaci) a v každej kategórii osobitne v poézii a v próze. Kým v prvých ročníkoch najmä v I. kategórii domino-

vali *Modlitbičky* M. Rúfusa, postupne sa výber autorov a textov rozširoval a spestroval. M. Rúfus síce ostal najrecitovanejším autorom, ale konkurujú mu aj ďalší domáci básnici a spisovatelia, najmä L. Feldek, D. Hevier, T. Križka, M. Rázusová-Martáková, D. Pastirčák, S. Veigl. Vo výberoch sa objavujú aj texty P. O. Hviezdoslava či A. Plávku. Spomedzi zahraničných autorov žiaci radi recitujú A. de Saint-Exupéryho, B. Ferrera, M. Quista. Pozornosť detí počas súťaže, prirodzene, upútavajú i porotcovia, a keďže často sú medzi nimi známi autori s textami vhodnými pre školský vek, aj stvárnenie ich tvorby prispieva k obohateniu celej súťaže.

Hlavnými patrónmi odbornosti jednotlivých porôt boli od prvých ročníkov jazykovedci a rozprávkari A. Habovštiak, K. Habovštiaková a rozhlasový režisér V. Rusko, striedali sa básnici a spisovatelia M. Chuda, P. Prikryl, P. Farkaš-Žiška, recitátorka a vysokoškolská pedagogička E. Žilineková, ako aj viacerí herci. Ich prítomnosť okrem „tichého“ hodnotenia mladých recitátorov v zákulisí zborovne využívali organizátori aj pri záverečnom slávnostnom odovzdávaní cien, počas ktorého hlavní porotcovia mali možnosť prakticky predviesť svoje recitátorské majstrovstvo, ale aj súhrnne zhodnotiť priebeh konkrétneho ročníka súťaže či poskytnúť cenné individuálne rady. V programe boli vždy zahrnuté aj rôzne sprievodné akcie, najčastejšie vystúpenie tanečného divadla ATAK, ktorého členmi boli zo začiatku zväčša bývalí žiaci Základnej školy Svätej rodiny.

Ako členka poroty sa na niekoľkých ročníkoch súťaže *Slovom o Tvojej láske* zúčastnila autorka príspevku a je rada, že aspoň takto môže oceniť jednak vysokú úroveň organizácie spojenú so skutočnou rodinnou atmosférou počas prípravy aj priebehu súťaže, jednak prácu desiatok učiteľov so svojimi žiakmi, ale neraz i rodičov, ktorí sami učia svoje deti umeniu vnímať a prezentovať slovo v jeho vlastnom význame i v širšom kontexte. Je naozaj obdivuhodné, ako viacerí učitelia rok čo rok prichádzajú často z veľkej diaľky so svojimi žiakmi, ktorým venujú hodiny a dni voľného času, aby sa nielen prezentovali v recitačnom umení, ale sa aj mohli navzájom inšpirovať vo výbere textov a ich spracovaní. Iste, nie všetky výkony sú bezchybné (problémy robí spodobovanie, rytmus, pauzy, intenzita hlasu a pod.), ale dôležité je, že deti aj učitelia či rodičia si vedia nájsť čas na čítanie, na prácu s textom, na krásu a jej vnímanie. Počas pätnástich ročníkov súťaže sa ich tu vystriedalo takmer tisíc (presne 966 súťažiacich) a každý účastník bol

ocenený nielen vecnou cenou v podobe hodnotnej knihy, ale aj zaslúženým potleskom a radosťou z užitočne stráveného času. Mnohí recitátori sa na ťaž opakovane vracali. Osobitné poďakovanie patrí kolektívu organizátorov zo Základnej školy Svätej rodiny v Bratislave, ktorého členovia 15 rokov neúnavne poskytujú svoj čas i priestor na spoločné stretnutia so slovom a pri slove. Dúfame, že im tento elán vydrží a že aj ďalšie generácie mladých recitátorov poézie a prózy budú mať príležitosť predstaviť svoje dary a výsledky svojej práce i práce tých, čo ich nezištne pripravujú, na tejto celoslovenskej prehliadke.

Mária Šimková

Nespisovné vrstvy jazyka v pôvodnej tvorbe

[Juraj Šebesta: *Keď sa pes smeje*. Jaga 2008. 222 s.]

Pôvodná slovenská literárna scéna je pestrá, rozmanitá a objavná. Keď jej hladinu sčeri svieža, vtipná knižka z tínedžerského prostredia, je to veľký čitateľský zážitok pre všetky vekové skupiny. Hlavná postavaknižky *Keď sa pes smeje*, pätnásťročný Tomáš, je stredoškolač, vzdorovitý, občas bezočivý, sebakritický, neistý vo vzťahu k dievčatám, kamarátsky k priateľom, ironický a kritický k rodičom, zhovievavý a pozorný k starým rodičom, no predovšetkým bystro a citlivo zaznamenávajúci život okolo seba – problémy v škole, skraty v komunikácii s rodičmi, ich manželskú krízu, svoje prvé nespisovné pokusy v láske. Mnohé situácie rieši s humorom a ironickým odstupom, a keď už všetko zlyháva, je tu Žofka, malá jazvečička, ktorá mu svojou hravosťou a prítulnosťou pomáha zabudnúť na nepríjemnosti a je dôležitým stmelujúcim členom rodiny.

Popri zaujímavom obsahu je na knižke osobité to, že autor používa rozličné vrstvy spisovného i nespisovného jazyka, podobne ako sme sa s tým už stretli v úsmevnej, mimoriadne úspešnej a trochu drsnejšej knihe Ľuba Dobrovodu *Ja, malkáč*. Juraj Šebesta si zvolil jazyk, ktorý zodpovedá súčas-